

Vierde informatiedag voor seniordierenartsen

Jan van Dijk

.....

Op 5 november vond de vierde informatiedag voor seniordierenartsen plaats, georganiseerd door de projectgroep veterinaire informatie van de Commissie Senioren KNMVD, in het restaurant Mereveld te Utrecht: een plezierige locatie, passend voor deze sociale gelegenheid.

Allereerst een welkomstwoord door Jan Peelen, waarin onder andere het hoge reüniegehalte werd vastgesteld (meer dan 125 deelnemers) en dat na een enerverende nacht, waarin de verkiezingen van de president van de Verenigde Staten plaatsvonden. Voorzitter van de commissie senioren Frans Cremers opende de dag. Hij somde kort de diverse activiteiten van de commissie op, zoals recent gepubliceerd in het *Tijdschrift voor Diergeneeskunde* in de vorm van een interview en hij stipuleerde het belang van en voor een 'groep' die ongeveer 20 procent uitmaakt van het totaal aantal leden van de Maatschappij. Hij wees op de bestaande website en riep op tot nadere invulling daarvan.

NARRATIEF

De eerste inleider van deze dag was mr. drs. Jan Staman, directeur van het Rathenau Instituut te Den Haag. Hij praatte de aanwezigen bij over 'De plaats van het dier in de samenleving'. Het geschatte aantal dieren in Nederland is 450 miljoen, waarvan 350 miljoen kuikens. De variatie van de diersoorten neemt toe, evenals de sociale praktijk, de commercialisering en professionalisering. Er ontstaat een toenemende gevoeligheid voor het lijden van dieren onder de bevolking door de morele identificatie. De opkomst van nieuwe elites, zoals de Partij voor de Dieren en de Groep Varkens in Nood, leidt tot het ontstaan van een esoterische wereld, waar

mensen bijvoorbeeld na een sterfgeval van een dierbare, de plaats daarvan laten innemen door een gezelschapsdier. De atavistische indelingen van de dieren werkt tegelijkertijd nog steeds door en het benoemen van sommige soorten tot ondieer vergemakkelijkt onder andere het euthanaseren ervan.

De technologische tijd waarin wij leven leidt ook tot problemen in verband met dierenwelzijn. In ons land gaat het nog steeds om de 'dubbeltjes' en veel minder om de toegevoegde waarde, behalve in de melkindustrie. De keten is namelijk te lang om aan toegevoegde waarde te denken of te werken. De toegevoegde waarde zit altijd aan het einde van de keten en de boer ziet het niet terug. Het dierenwelzijn verliest daardoor aan belang. De relatie tussen welzijn en gezondheid leidt weliswaar tot innovaties, maar het belang van welzijn komt daarbij steeds achteraan. Staman noemde de film 'Ons dagelijks brood' als voorbeeld van de vervreemding die het gevolg is van de vlucht die de technologie heeft genomen. De eerder genoemde megastallen zijn met zorg ontworpen, maar toch is de burger het er niet mee eens. Ook de agroparken, waar de megastal slechts een voorbeeld van is, worden door de burger niet begrepen. Agrobiotechnologie is ook nog steeds taboe, terwijl in tegenstelling tot misleidende berichten uit de media, het eten nog nooit zo goed is geweest als nu.

DUBBELE MORAAAL

Wat het moeilijk maakt om dieren hun juiste plek te geven, is dat de normatieve en politieke problemen nog steeds contextueel bepaald zijn, terwijl de intrinsieke waarde van dieren nog steeds onbepaald blijft. Dat wil zeggen: hét dier bestaat niet. Het dier verschijnt altijd in een bepaalde context. Alleen de pijn, het lijden, van het dier spreekt tot onze verbeelding en biedt de beste empirische evidentie voor beleid.

De valkuil van de dubbele moraal bestaat eruit dat de consument niet wil betalen voor de aandacht die moet worden besteed aan de intrinsieke waarde van het dier. In de huidige neoklassieke markt moet de burger goedkoper kunnen kopen, maar omdat er een 'level playing field' moet zijn, komt vlees uit landen met minder aandacht voor welzijn naar Nederland. Alleen op het moment van een incident kan er worden 'doorgepakt'.

Na een met verve en overtuiging gebrachte verhandeling ontstond in de zaal een levendige discussie. Zowel het noodzakelijke bewijs voor het gestelde als dat voor het tegenovergestelde is moeilijk, zelfs onmogelijk te leveren, meenden de aanwezigen. Mogelijk dat het indammen van het scala aan keurmerken tot één biologisch keurmerk, zoals in Denemarken, leidt tot schaalvergroting van de biologische landbouw. Ook zouden de indexen voor dierenwelzijn publiek gemaakt moeten worden om zo de emoties in te dammen.

HUIDALLERGIEËN

Aleid Lubberink vermeldde na de pauze dat men veertig jaar geleden op de Kleine Huisdieren Kliniek in Utrecht nog geen allergieën kende en dat de ingestelde therapieën bij huidproblemen ook niet hielpen, met dit verschil met nu: men vond het niet erg. Zij gaf het woord aan de spreker van deze namiddag, drs. E.J. Tjalsma, verbonden aan 'De Tweede Lijn', verwijscentrum voor gezelschapsdieren te Wilhelminaord. Hij hield een lezing met als titel: 'Huidallergieën bij mens en dier'.

Hij gaf twee omschrijvingen van het begrip allergie. Ten eerste is allergie een immunologische reactie op soortvreemd materiaal, die leidt tot een al dan niet reversibele beschadiging van de gastheer, maar ten tweede is het een ziektebeeld, gekenmerkt door een overgevoeligheidsreactie – allergenen waarbij IgE-antistoffen betrokken zijn. In het lichaam bestaat een labiel evenwicht tussen tolerantie en activering van het immuunsysteem, waarin makkelijk verschuiven kunnen optreden.

Er waren meer dan 125 deelnemers op de vierde informatiedag voor seniordierenartsen.

De klassieke indeling van allergieën (Get & Coombs 1960) bevat vier types, waartussen de grenzen kunnen vervagen. Type 1 is de directe overgevoeligheid, type 2 is cytotoxisch, type 3 wordt gekenmerkt door immuuncomplexen en type 4 is 'celgebonden'.

ALLERGIE BIJ DE HOND

De allergieën bij de hond kunnen als volgt worden ingedeeld: atopie, vlooien-/insectenallergie, voedselallergie/-intolerantie, contactallergie, medicijnenovergevoeligheid en diversen zoals scabies en malassezia. Atopie komt voornamelijk voor bij bepaalde rassen: Labradors/golden retrievers, terriërs, dalmatiërs, Franse bulldogs, boxers, sharpeis en vele anderen. De atopie kan al optreden vanaf een leeftijd van drie maanden. De verschijnselen zijn in Nederland vaak niet seizoengebonden maar treden het hele jaar door op. Het hoofdsymptoom is jeuk, waarvan de ernst evenals de plaats sterk wisselt. Soms worden conjunctivitis en rhinitis gezien en zelden astma. In 50 procent van de gevallen gaat atopie gepaard met een otitis externa. Het grote probleem zit hem in de secun-

daire infecties, die in 95 procent van de gevallen worden veroorzaakt door stafylokokken, de rest door gisten (*Malassezia pachydermatitis*). Stafylokokken veroorzaken pustels, die soms veranderen in collarettes (lijkt op schimmel). Ook komen combinaties voor van beide oorzaken.

Bij de diagnose atopie is de allergietest van bijkomend belang en deze moet passen in de atopiecriteria van Willemse/van den Brom en/of Prélard. De kosten van een allergietest bedragen ongeveer 250 euro en de vraag welke allergenen een rol spelen is belangrijk. De allergenen werken via een zogenoemde 'zwarte doos', waardoor de huidontsteking ontstaat. Uit onderzoek blijkt dat bij honden die atopische dermatitis hebben, de 'epidermal lipid barrier' minder functioneel is.

Als een allergietest wordt gedaan, moet de patiënt vrij zijn van secundaire infecties en niet onder invloed van corticosteroiden of antihistaminica. Deze test moet altijd worden gedaan als start bij immunotherapie. De allergietest kan echter negatief zijn bij positieve criteria, namelijk bij 'atopieachtige dermatitis'.

Immunotherapie bestaat uit desensibilisatie, wat resulteert in 60 tot 70 procent effect en steeds zonder bijwerkingen is. De kosten bedragen ongeveer 140 euro en de therapie duurt tien maanden. Er bestaat ook de zogenoemde Rushmethode: desensibiliseren in één dag. Dit is echter niet geheel ongevaarlijk. Therapiemogelijkheden bij atopie zijn dus: immunotherapie, prednisolon (alleen in noodsituatie voorschrijven, bijvoorbeeld vier dagen prednisolon dan zes weken een kap), cyclosporines (let op: deze onderdrukken de jeuk bij de hond en zijn volkomen veilig, maar wel erg duur), tacrolimus (voor plaatselijk gebruik), antihistaminica, essentiële vetzuren en ondersteunende shampoo's.

Voedselallergieën kunnen we indelen in: niet immunologische en immunologische. Eiwitten in het vlees zijn de oorzaak. Als gouden standaard in de behandeling geldt: zes tot acht weken dieet en daarna weer hetzelfde

voer en dit zonodig blijven herhalen. Hierbij moet niet worden vergeten de eigenaar te motiveren. Er moeten voeders met gehydrolyseerde eiwitten worden gebruikt.

Acute anafylactische reacties kunnen optreden door contactallergie (is erg moeilijk vast te stellen), vlooienallergie (geen vlo vinden sluit deze niet uit) en medicijnenallergie (tot aan de dood).

ALLERGIE BIJ DE MENS

Bij de mens zien we bij verschillende vormen van allergie rhinitis, astma en dermatitis, met veel overlap. Bij 25 procent van de mensen bestaat er een genetische achtergrond voor de allergie. De secundaire infecties worden bij de mens veroorzaakt door stafylokokken en virussen, zelden of nooit door schimmels. De therapie bestaat vooral uit het bestrijden van de secundaire infecties door het topicaal toepassen van vier klassen corticosteroiden, tacrolimus, antihistaminica, cyclosporines, immunotherapie, azathioprine (alleen in de vs) en fotherapie. Belangrijk voor de preventie van allergie is het aanpakken van de secundaire infecties, de stafylokok produceert namelijk een stof die de huid ongevoelig maakt voor corticosteroiden. Ook kan men een zwangerschap doorbrengen op de boerderij, of een kat in huis nemen voor het kind er is.

Deze met zorg voorbereide lezing werd afgesloten met meerdere wetenswaardigheden op het gebied allergie. Zo is de prevalentie van allergie in het Westen in 25 jaar verdubbeld. Verder neemt de sensibiliteit bij kinderen toe, evenals de incidentie van astma. Er bestaat geen dominante relatie tussen luchtverontreiniging en atopie. Er ontstaat langzaam meer inzicht in de erfelijkheid.

De vierde informatiebijeenkomst voor senioren was een leerzame dag. Er heerste een erg sociale sfeer en een prima stemming. De dag werd afgesloten met de volgende leus: 'Er moet gestreefd worden naar een leefbare toestand voor dier en mens.'